

Številka: 007-72/2015/2
Datum: 17. 9. 2015

Ministrstvo za notranje zadeve
Policija
Štefanova ulica 2, 1501 Ljubljana
gp.policija@policija.si

Zadeva: Odgovor in pojasnila IP glede poslane Presoje vplivov na zasebnost pri uvajanju novih policijskih pooblastil (avtomatizirano preverjanje registrskih tablic pri nadzoru cestnega prometa)
Zveza: vaš dopis št. 007-227/2015/19 (207-01) z dne 11. 9. 2015

Spoštovani,

Informacijski pooblaščenec (v nadaljevanju IP) je po elektronski pošti prejel vaš dopis, v katerem navajate, da želite v policiji uvesti sistem za avtomatizirano preverjanje registrskih tablic, ki bi ga uporabljali pri nadzoru cestnega prometa (v smislu novega tehničnega sredstva za zbiranje podatkov). V skladu z našimi smernicami¹ nam v mnenje pošiljate dokument z opravljeno presojo vplivov navedenega ukrepa na zasebnost.

Avtentično razlago posameznih določb zakona daje le Državni zbor, neobvezno pa predlagatelj zakona, zato vam na podlagi informacij, ki ste nam jih posredovali, v nadaljevanju na podlagi 7. točke 1. odstavka 49. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 94/07, uradno prečiščeno besedilo, v nadaljevanju ZVOP-1) ter 2. člena Zakona o informacijskem pooblaščenecu (Uradni list RS, št. 113/05 in 51/07 – ZUstS-A, v nadaljevanju ZInfP), posredujemo naše neobvezno mnenje v zvezi z vašim vprašanjem.

IP ob pregledu priloženega dokumenta ugotavlja, da ta ne vsebuje vseh ključnih sestavin presoje vplivov na zasebnost in varstvo osebnih podatkov, kot jih podajamo v naših smernicah, in sicer analize nastalih tveganj za pravice posameznikov do varstva njihovih osebnih podatkov oz. zasebnosti ter priprave ustreznih varovalk za naslovitev teh tveganj, ki so v nadaljevanju osnova za izvedbo testov nujnosti, primernosti in sorazmernosti. Posledično na podlagi sedanjega dokumenta ni mogoče pripraviti mnenja o njegovi skladnosti z zakonodajo o varstvu osebnih podatkov.

IP predlaga, da se navedeni dokument dopolni z manjkajočimi vsebinami ter potem pošlje IP v ponovno presojo.

Obrazložitev:

Kot izhaja iz vašega nedavnega delovnega osnutka prihajajoče novele ZNPPol (nov 4. odst. 113. čl. ZNPPol, glej opombo I), policija načrtuje nakup in uporabo tehničnih sredstev za avtomatizirano preverjanje registrskih tablic pri nadzoru cestnega prometa (t.i. ANPR sistem, angl. *automatic license plate recognition system*):

(4) Pri nadzoru cestnega prometa na javnih cestah in drugih javnih površinah smejo policisti uporabljati tehnična sredstva za optično prepoznavo registrskih tablic z namenom ugotavljanja pogojev za udeležbo voznika in vozila v cestnem prometu ter iskanja oseb in predmetov. Podatki o

osebah in vozilih, ki ne bodo uporabljeni za izvedbo policijskih nalog, se brišejo takoj, ko je to mogoče, najpozneje pa v 30 dneh od njihovega nastanka.

V zvezi z uvedbo navedenega policijskega pooblastila nam v mnenje pošiljate dokument z opravljeno presojo vplivov na zasebnost. Pri tem se opirate na Smernice IP za pripravo presoje vplivov na zasebnost pri uvajanju novih policijskih pooblastil (glej opombo II).

Navedeni 8-stranski dokument sestoji iz 1) ocene stanja na področju urejanja prometa v RS, 2) analize tveganj, 3) metod za upravljanje tveganj, 4) testa sorazmernosti, ter zaključka.

V oceni stanja je pojasnjeno, da naj bi se pooblastilo za uporabo ANPR koristilo v okviru policijske naloge odkrivanja in izločanja vozil oz. voznikov, ki ne izpolnjujejo pogojev za udeležbo v prometu oz. je zoper njih razpisano iskanje. Prav tako je prikazan seznam drugih držav, ki naj bi že (v manjšem obsegu) uporabljale ANPR rešitve.

V razdelku analiza tveganj **so pojasnjena tveganja, ki jih predstavljajo takšna vozila in vozniki v prometu**, ter dejstvo, da je njihovo odkrivanje trenutno mogoče zgolj kot posledica neposrednega ustavljanja vozila ob rutinski kontroli, oz. v kolikor policijska patrulja na cesti opazi takšno sumljivo vozilo in se odloči ročno preveriti morebitne razpisane ukrepe v zvezi z njegovo tablico. Dalje je pojasnjeno, da je navedeni način nadzora po obsegu nezadosten (še zlasti *»glede na omejene kadrovske in tehnične vire, s katerimi se policija srečuje v zadnjih letih«*) in da bi se z nabavo ANPR *»ki bi avtomatsko prepoznavala registrske tablice, za vozila in lastnike vozil pa bi v ustreznih bazah preverjala v naprej določene attribute«, » nadzor na tem področju okrepił«*. Poleg tega, da bi bilo z ANPR mogoče preveriti večje število vozil, bi tak sistem omogočal tudi korak naprej *»v smer bolj usmerjenega in predvsem bolj kvalitetnega nadzora«,* v smislu, da bi uvedba sistema predstavljala *»sprožilno situacijo«* za odločanje o ustavitvi vozila in bi se torej rutinsko ustavljalo manj voznikov. Še posebej pa naj bi navedeni sistem omogočil boljši nadzor prometa na avtocestah, kjer *»klasičnega nadzora [rutinske kontrole prometa z ustavljanjem, op.p.] praktično ni mogoče izvajati ali pa je ta lahko povezan z občutnim (mogoče celo nesorazmernim) posegom v človekove pravice (že naveden način ustavljanja na počivališčih).«*

V razdelku upravljanja tveganj je, **zelo na kratko**, pojasnjeno, kako bo novo policijsko pooblastilo avtomatske prepoznave registrskih tablic prispevalo **k tveganjem, ki jih predstavljajo zadevna vozila za promet oz. za širšo varnost v državi**, ne pa tudi **k tveganjem v zvezi z varstvom osebnih podatkov** lastnikov oz. voznikov tako preverjenih vozil. Namen presoje vplivov na zasebnost ni zgolj analizirati prednosti predlaganega ukrepa, temveč predvsem analizirati negativne vidike in vplive v smislu posega, ki bi ga predlagani ukrep pomenil za temeljne človekove pravice, s poudarkom na varstvu osebnih podatkov in zasebnosti.

V razdelku test sorazmernosti so najprej prikazane statistike dela policije iz preteklih let, kar zadeva odkrivanje ukradenih vozil, kršitev začasne prepovedi vožnje, ter drugih kršitev. Dalje je ponovno pojasnjeno, da bi z uvedbo pooblastila *»lahko dobili še večje število zadetkov, tako v nacionalnih kot tudi v mednarodnih bazah podatkov, do katerih dostopa Policija«*, ter da je na podlagi tega predlagano pooblastilo nujno. Še dalje je z dejstvom, da bi predvideno pooblastilo omogočilo boljši nadzor na glavnih prometnicah (avtocestah), ter da bi zmanjšalo količino rutinske kontrole prometa, utemeljeno, da je predlagani ukrep primeren in učinkovit. Kot edini postopek za varovanje osebnih podatkov pri tem je navedeno, da bi se policija *»pri naboru podatkov [...] namenoma omejil[a] le na najnujnejše ukrepe, ki so pomembni za splošno varnost ljudi in premoženja (hramba podatkov o ostalih vozilih ni predvidena, zato se bodo brisali takoj ko je to mogoče, najpozneje pa v 30 dneh od njihovega nastanka)«*. Končno je glede na vse navedeno, ter glede na to, kako pomemben cilj predstavlja zmanjšanje števila poškodovanih in umrlih na slovenskih cestah, ugotovljeno, da je ukrep sorazmeren tudi v ožjem smislu.

V zaključku je povzeto vse gornje, ter še dejstvo, da navedeni ukrep »*uporabljajo številne države članice Evropske unije in v vseh državah so se sistemi izkazali kot zelo pozitivni*«.

Mnenje IP:

IP ob pregledu dokumenta uvodoma pozdravlja pripravljenost policije za uporabo ponujenega orodja za oceno vplivov na zasebnost pri uvajanju novih policijskih pooblastil, še zlasti, ko gre za nova tehnična sredstva. Istočasno pa izpostavlja dejstvo, da navedeni dokument **ne vsebuje njegovega temeljnega dela**, tj. **analize tveganj** v zvezi s posegi v ustavne **pravice do zasebnosti in varstva osebnih podatkov** (»P« v PIA, kot *privacy impact assesment*) pri uporabi predlaganega pooblastila, oz. priprave ustreznih **varovalk** (kavtel) za upravljanje s temi tveganji, ki nato omogočajo potrebne teste nujnosti, primernosti in sorazmernosti predlaganih novih ukrepov.

Navedeni dokument namreč vsebuje zgolj in predvsem opis sedanjega stanja na področju izvajanja policijskih pooblastil kontrole prometa oz. izravnalnih ukrepov, ter okvirne tehnične zmožnosti, ki jih predstavlja ukrep. Ne popisuje pa, **kako pogosto naj bi se uporabil ta ukrep, kakšne obdelave osebnih podatkov bi bile potrebne za izvedbo ukrepa**, ter kakšna tveganja nezakonite oz. nesorazmerne obdelave osebnih podatkov bi to vključevalo (korak 2 v naših smernicah). Tveganja so prav gotovo številna in smernice podajajo nabor tveganj po določenih kategorijah, ki bi jih morala PIA obravnavati (npr. tveganje napačnih zadetkov, tveganja notranjih zlorab, tveganja zunanjih zlorab, tveganja v povezavi z roki hrambe it.).

Ker ta **tveganja niso identificirana**, v naslednjem razdelku tudi **niso razdelane ustrezne varovalke za upravljanje s tveganji** za varstvo osebnih podatkov oz. za zasebnost voznikov (korak 3). Posledično pa v razdelku o sorazmernosti predlaganega pooblastila tudi **ni mogoče opraviti zaključka, ali je predlagani ukrep nujen, primeren oz. učinkovit, ter sorazmeren**, upošteva vidike varstva osebnih podatkov (korak 4). Pri tem bi bilo po mnenju IP potrebno presoditi zlasti, ali je neselektivna in rutinska kontrola vozil s tehničnimi sredstvi vsebinsko primerljiva z obstoječo kontrolo prometa, in če ne, katere dodatne omejitve je treba v zvezi z njo predpisati.

IP zatorej ocenjuje dokument kot še nepopoln, tako da na njegovi podlagi ne more podati svojega komentarja o skladnosti ukrepa z določbami zakonodaje o varstvu osebnih podatkov. **Posledično predlaga, da se dokument dopolni z manjkajočimi (ključnimi) vsebinami ter potem pošlje IP-ju v ponovno mnenje**. Pri tem predlagamo, da kot zgled uporabite že obstoječi dokument o analizi vplivov na zasebnost pri obdelavi podatkov o letalskih potnikih (PNR), ki je nastal v okviru UKP GPU, ki ga ocenjujemo kot dobro prakso sodelovanja policije in IP na tem področju, in katerega zadnjo nam znano različico tudi prilagamo.

S pozdravi,

Informacijski pooblaščenec:
Mojca Prelesnik, univ.dipl.prav.,
pooblaščenka

ⁱ Glej avgustovski delovni osnutek novele ZNPPol, nov 4. odst. 133. člena, vaš dopis št. 007-227/2015/3 (207-01) z dne 11. 8. 2015

ⁱⁱ Presoje vplivov na zasebnost pri uvajanju novih policijskih pooblastil, glej https://www.ip-rs.si/fileadmin/user_upload/Pdf/smernice/Presoje_vplivov_na_zasebnost_pri_uvajanju_novih_policijskih_pooblastil_Smernice_IP.pdf oz. spremni dopis na naslovu <https://www.ip-rs.si/novice/detail/presoje-vplivov-na-zasebnost-pri-uvajanju-novih-policijskih-pooblastil/?cHash=f9fb6f75c1ec549a2b3b7d19bec2a3ef>